

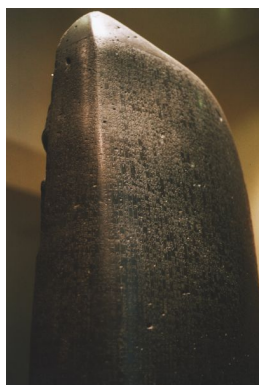

آثار باستانی و ارزش های تاریخی

قانون حمورابی چیست؟

نویسنده: شمشاد امیری خراسانی

انتشار: ۲۶ فروردین ۱۳۹۱ | ۵ دقیقه مطالعه

چکیده مقاله

قانون حمورابی بر روی سنگ نوشته‌ای به طول دو و نیم، و عرض یک و نیم متر حک شده است که برفراز آن تصویر مردی است که در حال خضوع، لوحی را از شمس، خداوند آفتاب و عدالت، دریافت می‌کند. این سنگ‌نوشته که قدیمی‌ترین و کامل‌ترین قوانین بشری بر آن نقش بسته است، به حدود ۴۰۰۰ سال پیش تعلق دارد. ماکت این سنگ‌نوشته در موزه ایران باستان موجود و اصل آن به موزه لوور پاریس منتقل شده است (۱۷۹۲ تا ۱۷۵۰ ق.م.)، یکی از بزرگ‌ترین فرمانروایان بین‌النهرین، سرداری جنگاور، سیاستمداری ورزیده، و قانون‌گذاری دقیق بود.

قانون حمورابی بر روی سنگ نوشته‌ای به طول دو و نیم، و عرض یک و نیم متر حک شده است که برفراز آن تصویر مردی است که در حال خضوع، لوحی را از شمس، خداوند آفتاب و عدالت، دریافت می‌کند. این سنگ‌نوشته که قدیمی‌ترین و کامل‌ترین قوانین بشری بر آن نقش بسته است، به حدود 4000 سال پیش تعلق دارد.

ماکت این سنگ‌نوشته در موزه ایران باستان موجود و اصل آن به موزه لوور پاریس منتقل شده است

احمورابی (1792 تا 1750 ق.م.)، یکی از بزرگ‌ترین فرمانروایان بین‌النهرین، سرداری جنگاور، سیاستمداری ورزیده، و قانون‌گذاری دقیق بود. درباره سال‌های سلطنت حمورابی بین مورخان اختلاف است. نظر غالب بر آن است که وی میان سال‌های 1704 تا 1662 پیش از میلاد سلطنت کرده است.

مجموعه قوانین حمورابی را، با توجه به زمان تدوین آن، از شاهکارهای قانون‌گذاری می‌دانند. کشف سنگ‌نوشته آن

به ادعای کسانی که قوانین روم و یونان را تنها منبع قوانین فعلی و برجسته‌ترین آنها می‌دانستند، خاتمه داد گفته‌اند مجموعه قوانین حمورابی، پس از ویرانی سومر، از روی قوانین قدیم سومری‌ها و عادات و رسوم آنها نوشته شده و بیشتر مندرجات آن از مجموعه قوانینی که پادشاه "اور" تدوین کرده بود، اقتباس شده است

پایه قوانین حمورابی، متکی بر مذهب و خواست پادشاه و امیال خواسته‌های نفسانی این و آن نیست، بلکه بر مبنای رعایت عرف و عادت و سنن جاری، و رعایت منافع اجتماع تدوین و مقرر شده است

متن قانون نامه شامل يك مقدمه و يك مؤخره، به صورتی ادبی و مُسَجَّع است. در بین مقدمه و مؤخره، مجموعه قوانین قرار دارند که در 49 ستون عمودی یعنی به خط میخی، نگاشته شده است،

ویل دورانت مورخ نامی، درباره این قانون آورده است:

«روح این قانون بزرگ مدت پانزده قرن با همه تغییراتی که در کشور پیش آمد نافذ بود، فقط در پاره ای از اوضاع و احوال تغییرات جزئی در آن داده شد»

مواد قوانین حمورابی درباره چیستند؟

- قانون های 1 الی 5 درباره اصول محاکمات
- قانون های 6 الی 25 درباره دزدی و مجازات دزدان
- قانون های 26 الی 41 درباره وظایف کارکنان دولت
- قانون های 42 الی 65 درباره امور کشاورزی
- قانون های 66 الی 99 (این 35 ماده محو شده و از آنها اطلاعات ناقصی در دست است. ظاهراً این امر به دست پادشاه عیلام و پس از انتقال تخته سنگ مذکور به شوش، به منظور حك مواد جدید به جای مواد محذوف صورت گرفته است)
- قانون های 100 الی 127 درباره تجارت، قراردادها، بدهی ها و خرده فروش هاست
- قانون های 128 الی 191 قوانین مربوط به خانواده
- قانون های 192 الی 214 درباره مجازات و قصاص
- قانون های 215 الی 252 درباره حقوق حرفه ای پزشکان، معماران، کشاورزان و دهقانان
- قانون های 253 الی 277 درباره اجاره

قانون های 278 الی 282 درباره برده داری

نمونه هایی از قوانین حمورابی

- 1- اگر مردی به مرد دیگر اتهام بزند و او را به قتل متهم کند ، اما نتواند آن را ثابت کند متهم کننده به مرگ محکوم خواهد شد .
- 5- اگر قاضی حکمی اعلام کند ، تصمیمی بگیرد { یا رأیی صادر کند و طبق موازین امضاء و مهر کند و پس از آن حکم خود را تغییر دهد قاضی مربوطه باید پاسخ گو باشد ... و باید 12 برابر مجازاتی که در آن حکم آورده بپردازد ...
- 22- اگر مردی مرتکب سرقت و گرفتار شود ، به مرگ محکوم خواهد شد .
- 23- اگر سارق دستگیر نشود ، مردی که از او سرقت شده باید در محضر خدا شرح اموال مسروقه ی خود را بیان کند و شهر و حکمرانی که در ولایت او ... سرقت رخ داده باید هر آنچه از او به سرقت رفته جبران کنند... .
- 55- اگر مردی آبراه خود را برای آبیاری باز کند و از آن غفلت نماید و آب مزرعه ی مجاور را فراگیرد باید غلات را بر مبنای (خسارت) مزرعه ی مجاور تأدیه کند
- 109- اگر اشخاص بد در خانه ی شراب فروش گرد آیند و او آن اشخاص بد را دستگیر نکند و به کاخ نیاورد آن شراب فروش به مرگ محکوم خواهد شد
- 195- اگر پسری پدرش را کتک بزند ، دستش بریده خواهد شد .
- 196- اگر مردی چشم مرد دیگری را کور کند چشم او کور خواهد شد
- 229- اگر بَنایی برای کسی خانه ای بسازد و ساختمان را بی عیب و نقص بَنّا نکند و خانه ای که ساخته ویران و سبب مرگ صاحبش شود ... آن بَنّا به مرگ محکوم خواهد شد .
- و نمونه های دیگر ...
- اگر مردی به هنگام اهدای يك مزرعه ، باغ میوه ، خانه یا اجناسی به همسر خود ، با او پیمان نامه مهر شده منعقد کرد ، فرزندان زن نباید بعد از مرگ شوهر ، ادعایی بر علیه او کنند.
- اگر شخصی برای پسر خود همسری انتخاب کرد اما خود نیز با آن زن هم آغوش شد ، باید آن شخص را بسته و در آب بیندازند.
- هر کس در این سرزمین می تواند مالکیت اموال خود را به همسر یا دخترش واگذار کند.

- اگر مردی به همسرش شخص دیگری نظر داشت اما کار به جایی نبرد ، باید آن شخص بازداشت شود و نیمی از موهایش تراشیده شود.

- اگر زنی ولگرد بود و در نتیجه از خانه و مردش غافل شد سزای او مرگ است.

متن کامل قانون نامه حمورابی به زبان انگلیسی

برای دانلود کتاب قانون حمورابی بر روی لینک زیر کلیک کنید

ارجاع به این مقاله

شمشاد امیری خراسانی، «قانون حمورابی چیست؟»، پارسیان دژ، ۱۳۹۱.

خواندن مقاله و پیوست‌های آن در وبسایت پارسیان دژ

نشانی ثابت این نسخه:

<https://www.parsiandej.ir/articles/987/pdf/قانون-حمورابی-چیست.pdf>

آخرین ویرایش مقاله: ۱۲ مرداد ۱۴۰۵